

Sosiaalinen vastuu (S)

Työvoiman hyväksikäytön torjunta

Merja Rukko, yksikön päällikkö, uudistuotanto, Helsingin kaupunki

Toni Malmström, Kansainvälisen työvoiman yksikkö, Rakennusliitto

Rakennusliitto

Harmaa talous ja työperäinen hyväksikäyttö

- Suomi menettää vuosittain vähintään satojen miljoonien eurojen edestä verotuloja harmaan talouden seurauksena
- Viranomaisvalvonnan kohteena olleista työmaista joka toiselta löytyy harmaan talouden ilmiöitä tai epäilyksiä työperäisestä hyväksikäytöstä

Helsingin kaupungin työmaalta löytyi laittomia muurareita, samoin kävi myös Kuopiossa

Helsinkiläiseltä koulutyömaalta löytyi useita työnteko-oikeudettomia työntekijöitä.

Selvitys: Pienet ja keskisuuret yhtiöt jättävät miljoonia veroeuroja maksamatta

Harmaa talous | Yleisintä harmaa talous on rakennus- ja ravitsemusalan yrityksissä sekä kiinteistönhoidon toimialalla.

Työmaiden pimeä puoli

Hyväksikäyttö rakennuslalla on lisääntynyt, ja pitkät aliurakointiketjut vaikeuttavat valvontaa. Arto kertoo, miten hän joutui YIT:n alihankkijan alihankkijan huijaamaksi.

Tuore raportti paljastaa: Ulkomailta tulleiden työperäinen hyväksikäyttö jatkuu rakennuslalla – "Viranomaisten toimivaltuuksia pitäisi kehittää"

Rakennusliitto teki tarkastuksen helsinkiläisen koulun työmaalle – Lähes joka kymmenes työskenteli luvatta

Suomi menettää jopa yli sata miljoonaa verotuloja pimeiden yritysten vuoksi

Työpaikoilla laittomia ulkomaalaisia työntekijöitä – tarkastuksissa paljastui erityisesti rakennusalan huono tilanne

Oikeudettomia työntekijöitä löytyy eniten rakennuslalla. Ukrainan sodan myötä tilanne saattaa entisestään heiketä.

Ukrainalaispakolaisilla teetettiin kuusipäiväistä työviikkoa polkupalkalla Tampereella, sanoo Rakennusliitto

Rikokset

Rakennusalan yritykset tienasivat laittomuuksilla miljoonia pääkaupunkiseudulla – 21 vastuuhenkilöä sai tuomion

Useat rakennusalan yritykset harjoittivat kuittikauppaa ja nimenvuokrausta sekä jättivät lakisääteisiä maksuja maksamatta.

Kansainvälisen työvoiman yksikön tehtävät

- Työmaatarkastukset
- Ilmiöselvitykset
- Rakennusliiton sisäinen kouluttaminen ja koordinointi
- Yhteistyö viranomaisten ja muiden tahojen kanssa
 - AVI, Poliisi, Migri, Verottaja, ETK, ELA
 - Heuni, Rakli, Rakennusteollisuus ry ja muut ammattiliitot
- Yritysten tukeminen varsinkin sosiaalisen vastuun aiheissa
- Tilaajien tukeminen mm. tunnistamaan ja ennaltaehkäisemään ei toivottuja ilmiöitä rakennushankkeillansa
- Vaikuttamistyö päättäjiin
- Mediatyhteistyö

ATT:n toimet harmaan talouden torjuntaan tms.

1. Yhteistyö
2. Sopimuskirjaukset
3. Toimenpiteet
4. Omavalvonta + käynnit
5. Tiedotus
6. Sanktiot
7. Ohjekortti

Helsinki

Harmaan talouden valvontakäynnit

- Asuntotuotanto toteuttaa harmaan talouden käyntejä yhteistyössä Rakennusteollisuuden ja Rakennusliiton kanssa
- Käyntejä on useita vuosittain
- Käyntejä on tehty vuodesta 2021 lähtien
- Käynneille osallistuu Att:sta
- Valvontakäynnillä on myös koulutuksellinen ulottuvuus

Tilaajavastuun valvonta - aikajana

Tilaajavastuudokumentit tarkastetaan hankkeen alkuvaiheessa suunnittelijoita kilpailutettaessa (Cloudia + projekti)

Att - harmaa talous

- **Monta tasoa tietoisuutta – monta tasoa yhteistyötä**
 - Sopimustaso – velvoitteet ja asiakirjat ajantasaiset
 - Ohjeistustaso – päivitetyt ohjeet ja menettelyt
 - Osaamistaso – koulutusta omalle henkilöstölle ja työmailla oppimismahdollisuuksia ja tiedon lisäämistä
 - Valvontataso – valvontakäynnit ja yhteydenpito
 - Osallistaminen - Puheet ja lupaukset – teot ja aiheen esillä pitäminen
 - Todellisuus – reaaliaikainen keskinäinen tiedonvaihto ja yhteistyö

RT103754 OHJEKORTTI: Työvoiman hyväksikäytön torjunta Rakennusalalla

RT tai sen osia ei saa kopioida, jakaa, välittää, muunnella eikä ladata tekoälysovelluksiin.

TYÖVOIMAN HYVÄKSIKÄYTÖN TORJUNTA RAKENNUSALALLA

Tämä ohjekortti sisältää keinoja ennaltaehkäistä ja tunnistaa työvoiman hyväksikäyttöä rakennusalalla sekä neuvoja, kuinka toimia epäilysten herätessä. Ohjekortti on tarkoitettu rakennuttajille, pääurakoitsijoille, taloyhtiöille sekä muille tilaaja-asemassa oleville tahoille. Työperäinen hyväksikäyttö koskee erityisesti ulkomaalaisia työntekijöitä. Tilanteet vaihtelevat alipalkkauksesta ja työsyrynnästä aina vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin kuten pakkotyöhön. Ohjeiden noudattaminen edistää tervettä kilpailua ja reiluja työoloja sekä auttaa torjumaan harmaata taloutta ja talousrikoksia. Ohjeet perustuvat lain vaatimuksiin ja sisältävät huolellisuusvelvoitteeseen perustuvia toimenpiteitä, joilla edistetään vastuullisempaa yrityskulttuuria.